dosarul nr.3-1744/2025
2-25098435-12-3-10072025

H O T Ă R Î R E
în numele Legii

02 februarie 2026 mun.Chișinău
Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Lupașcu Natalia
Grefier Bradiștean Daniela

examinând cauza de contencios administrativ intentată de Chetrean Tudor și Chetrean Lina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerul Muncii și Protecției Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, repararea prejudiciului moral,

a c o n s t a t a t:

Argumentele reclamanților

La 10 iulie 2025, Chetrean Tudor și Chetrean Lina a depus acțiunea în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerul Muncii și Protecției Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamanții au invocat că începând cu anul 2014, sunt pensionari, beneficiind de pensii insuficiente, care nu asigură un trai minim decent. Au activat o viață întreagă în domeniul agriculturii - unul în calitate de agronom-șef, celălalt ca brigadier - în condiții dificile, contribuind semnificativ la dezvoltarea sectorului agricol.

În prezent de peste 11 ani de la ieșirea la pensie, veniturile lunare sunt de 3.259,58 lei pentru Chetrean Tudor și 2820,36 lei pentru Chetrean Lina, potrivit indexării din 1 aprilie 2025. Aceste sume, reduse în mod constant de efectele inflației, nu acoperă nici măcar necesitățile esențiale.

Afirmă că situația s-a agravat și din motive obiective. Reclamantul Chetrean Tudor, a fost trecut în sistemul de pensie de invaliditate de gradul II, în urma unor afecțiuni grave (diabet zaharat, polineuropatie, suferințe oculare), iar Chetrean Lina, este beneficiară a pensiei pentru limită de vârstă.

Din cauza destrămării fostei Uniuni Sovietice și a lipsei de reglementări tranziționale clare, i-a fost refuzată recunoașterea unui stagiu de muncă de circa 14 ani, fapt ce a afectat esențial dreptul la o pensie corectă. Toate acestea i-a adus într-o situație materială critică.

Accentuează că se confruntă cu lipsuri majore, în ciuda muncii depuse o viață întreagă, ceea ce constituie o nedreptate profundă și o încălcare a dreptului la protecție socială garantat de lege.

La data de 10 aprilie 2025, s-au adresat cu o cerere de soluționare amiabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale și Ministerul Muncii și Protecției Sociale, solicitând reexaminarea

și recalcularea pensiilor conform coeficientului de indexare real de 30, 24%, în raport cu stagiile de cotizare și condițiile speciale de muncă.

Cererea a fost înregistrată la data de 14 aprilie 2025, sub nr. 08-78-4170, de către Cancelaria de Stat a Republicii Moldova și redirecționată spre examinare către Casa Națională de Asigurări Sociale și Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Prin răspunsul nr. 646/25 din 6 mai 2025, Casa Națională a indicat că Chetrean Tudor, trebuie să depună o cerere individuală la organul teritorial de asigurări sociale de la locul de trai, pentru examinarea posibilității transferului de la pensia de invaliditate la pensia pentru limită de vârstă.

La rândul său, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin răspunsul nr. C-1480/25 din 13 mai 2025, a menționat că indexarea pensiilor a fost realizată conform cadrului normativ în vigoare, iar recalcularea acestora nu este posibilă, întrucât, potrivit informațiilor furnizate de Casa Națională de Asigurări Sociale, pensiile reclamanților au fost calculate și indexate corect, în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile.

Consideră că aceste răspunsuri, deși prezentate într-un cadru formal legal, nu reflectă în niciun fel realitatea dureroasă în care se află. În loc să ofere o soluție sau cel puțin o încercare de a înțelege particularitățile situației, autoritățile s-au limitat la răspunsuri standard, formale, care ignoră efectele sociale și umane ale unui sistem care a permis ca, după o viața de muncă grea în agricultură, să ajungă la pensii insuficiente pentru un trai minim decent. Li s-a transmis că totul este legal și corect.

La data de 2 iunie 2025, s-au adresat cu o cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale și Ministerul Muncii și Protecției Sociale, solicitând recalcularea pensiilor începând cu 1 aprilie 2023, în baza coeficientului de indexare de 30,24%, stabilit oficial de Biroul Național de Statistică și publicat prin informația nr. 25 din 01.02.2023 și nu 28, 7% fiind o eroare de drept material.

Prin răspunsul nr. 936/25 din 16 iunie 2025, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins solicitarea, invocând că, la data respectivă, coeficientul de indexare aplicat a fost de doar 15%, iar pensiile au fost ajustate potrivit cadrului legal în vigoare. Prin urmare, au transmis că dreptul de a contesta a fost pierdut definitiv, fără posibilitate de soluționare nici pe cale prealabilă, nici pe cale judiciară.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin răspunsul nr. C-1865/25 din 17 iunie 2025, a susținut că normele legale aplicabile nu ar afecta substanța dreptului la pensie, ci ar reprezenta doar o reducere justificată a coeficientului de indexare pentru anul 2023, în contextul unui deficit bugetar. În același timp, a indicat că nu are competența de a examina sau modifica cuantumul pensiilor.

Menționează că aceste răspunsuri reflectă un formalism rece și lipsit de compasiune, în total contrast cu realitățile vieții noastre de zi cu zi. După ani de muncă grea în agricultură, se confruntăm astăzi cu pensii insuficiente pentru un trai minim decent.

Afirmă reclamanții că nu au cerut privilegii, ci doar respectarea drepturilor legale și a demnității.

Invocă faptul că prin inacțiunea și deciziile autorităților publice responsabile de administrarea sistemului de asigurări sociale, le-a fost afectat un drept social fundamental - dreptul la o pensie corect calculată și indexată conform normelor legale în vigoare.

Indică prevederile art. 47 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, conform cărora statul are obligația constituțională de a garanta fiecărei persoane un nivel de trai decent, ceea ce implică nu doar accesul formal la resurse de subzistență, ci accesul efectiv și real la venituri care

sa asigure sănătatea și bunăstarea individului. Printre aceste venituri, pensia constituie un instrument esențial de substituție a veniturilor pierdute din cauza încetării activității profesionale, în special în cazurile de bătrânețe, invaliditate sau alte circumstanțe independente de voința persoanei, așa cum reiese din alin. (2) al aceluiași articol.

În acest context, o pensie calculată eronat sau indexată în mod neconform cu realitatea economică, inclusiv cu coeficientul real de indexare de 30,24 reprezintă o încălcare directă a dreptului constituțional la un trai decent și la protecție socială adecvată. Statul nu doar că are dreptul, ci are obligația pozitivă de a interveni, de a corecta și adapta mecanismele de asigurare socială, astfel încât acestea să reflecte realitatea socio- economică actuală, evitând astfel degradarea nivelului de trai al beneficiarilor.

Această obligație este cu atât mai pregnantă în cazul persoanelor cu dizabilități, care, potrivit art. 51 alin. (1) din Constituție, beneficiază de o protecție specială din partea întregii societăți. Această protecție include nu doar tratament medical și readaptare, ci și asigurarea unor condiții de viață care să permită demnitate, autonomie și integrare socială, ceea ce presupune, inevitabil, un venit suficient și corect determinat.

Mai mult, orice lege sau acțiune administrativă care are ca efect diminuarea artificială sau disproporționată a pensiei contravine prevederilor art.54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova potrivit cărora nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

De asemenea, restrângerea exercițiului unui drept social, cum este dreptul la protecție prin pensie, este admisibilă doar dacă este prevăzută expres de lege, are un scop legitim, respectă principiul proporționalității și nu afectează existența dreptului în sine, așa cum stipulează art. 54, alin. (2) și alin. (4) din Constituția Republicii Moldova.

Speța vizează refuzul autorităților de a recalcula pensia de la 01.04.2023, prin aplicarea unui coeficient real de indexare, în conformitate cu rata oficială a inflației stabilită de Biroul Național de Statistică, care, potrivit actelor guvernamentale, a fost de 30, 24% pentru anul 2022.

Contrar acestei realități economice, prin art. 13, alin. (1) și alin. (2) al Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, s-a prevăzut în mod un coeficient de indexare stabilit de către Biroul Național de Statistică pentru anul 2022 luna decembrie este de 30,24 %. Această derogare, deși justificată prin constrângeri bugetare, încalcă principiul constituțional al echității sociale, al protecției drepturilor dobândite și afectează grav nivelul de trai al pensionarilor, reprezentând o ingerință disproporționată în drepturile protejate constituțional.

Conform jurisprudenței Curții Constituționale a Republicii Moldova, dreptul la pensie are o valoare economică concretă și constituie un drept dobândit care nu poate fi restrâns, în mod arbitrar. Astfel, prin Hotărârea nr. 11 din 26 mai 2022, Curtea a reținut că un drept social dobândit are caracter patrimonial și este protejat inclusiv sub aspectul stabilității și previzibilității.

Prin Hotărârea nr. 25 din 27 iulie 2017 (§ 74), s-a statuat că dreptul la pensie, odată recunoscut și intrat în patrimoniul persoanei, nu poate fi redus sau anulat decât în condiții foarte stricte și proporționale. Prin Decizia nr. 140 din 26 octombrie 2023 (§ 28), Curtea a reiterat că indexarea pensiei trebuie să reflecte realitatea economică și inflaționistă pentru a nu transforma protecția socială într-un drept iluzoriu.

Conform art.11 alin.(1) lit.a) din Codul administrativ, sunt considerate acte administrative defavorabile cele care afectează drepturi sau interese legitime ori resping acordarea unui avantaj social.

Notează că în speță, refuzul, prin inacțiune și prin răspuns formal de a recalcula pensia conform indicelui real al inflației constituie un astfel de act.

Potrivit art 206 alin. (1) lit a) din Cod administrativ, poate fi formulată acțiune în contestare pentru anularea unui act administrativ individual vătămător, iar în cazul cererilor de realizare a drepturilor sociale, conform art. 209 alin. (3), nu operează un termen de prescripție, tocmai pentru a proteja persoanele aflate în situații vulnerabile.

Mai mult, art. 53 alin. (1) Constituția Republicii Moldova și art. 17 din Codul administrativ consacră noțiunea de drept vătămat ca fiind orice drept stabilit prin lege care a fost afectat printr-o activitate administrativă - ceea ce este exact în speță: dreptul la o pensie corectă, proporțională cu stagiul de cotizare și condițiile de muncă.

În conformitate cu art. 39 alin. (2) din Cod administrativ, orice persoană lezată într-un drept de acest tip are dreptul de a se adresa instanței de judecată, chiar și în lipsa unui răspuns în termen de la autoritate. Această garanție este esențială în contextul social și economic actual, unde efectele unei indexări insuficiente a pensiei se răsfrâng direct asupra nivelului de trai, accesului la hrană, medicamente și servicii sociale esențiale.

Dreptul la pensie, odată recunoscut și intrat în patrimoniul unei persoane, constituie un drept patrimonial protejat de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, orice diminuare, suspendare sau refuz de plată a unei pensii reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate, care trebuie să fie legală, proporțională și justificată de un interes public legitim, fără a impune persoanei în cauză o sarcină excesivă sau disproporționată.

În cauza CEDO *Gaygusuz vs. Austria*, (*Hotărârea din 23 mai 1996*), Curtea a statuat că, pensia constituie un drept patrimonial în sensul articolului 1 din Protocolul 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și se constată o discriminare în sensul articolului 14, dacă lipsește o justificare obiectivă, rezonabilă, pentru diminuarea patrimoniului reclamantului.

Invocă cauza *Moskal c. Poloniei (Hotărârea din 15 septembrie 2009*) în care Curtea a analizat situația unei persoane căreia i-a fost revocat dreptul la pensie anticipată, după 3 ani de la acordare, invocându-se o eroare a administrației în evaluarea condițiilor legale. Deși statul avea competența de a corecta greșelile, Curtea a subliniat următoarele principii, că corectarea unei erori administrative nu trebuie să se facă în detrimentul persoanei, în special dacă eroarea nu îi este imputabilă, reclamanta a fost lipsită timp de 3 ani de o sursă de venit vitală, fără posibilitatea de a compensa pierderea suferită și această situație a impus asupra persoanei o sarcină individuală excesivă, încălcând art 1 din Protocolul nr. 1.

În conformitate cu art. 19 din Codul Civil, persoana lezată într-un drept al său poate solicita repararea integrală a prejudiciului, fie el patrimonial sau nepatrimonial. în mod expres, art. 19 alin. (3) definește prejudiciul nepatrimonial (prejudiciul moral) ca suferințe fizice și psihice, precum și ca diminuarea calității vieții, în speța, refuzul autorităților publice de a recalcula pensia în conformitate cu indicele real al inflației și de a asigura o protecție socială efectivă a pensionarilor ne-a cauzat un prejudiciu moral semnificativ. Aceasta se reflectă în următoarele aspecte. Suferințe psihice și stres emoțional generate de incertitudinea privind posibilitățile materiale de a acoperi nevoile vitale - hrană, medicamentele, îngrijiri medicale fiind internat la I.M.S.P. Spitalul Clinic de Recuperare și îngrijirii Cronice că în intervalul de 10.06.2025 - 17.06.2025 cu diagnosticul: Diabet zaharat neinsulino-dependent cu complicații neurologice (E 114+) și alte servicii esențiale cum ar fii: hrană specifică, medicamente. Drept

rezultat, ca pensionari se confruntă cu un sentiment de nesiguranță, frustrare și neputință, cauzat de limitarea nejustificată a drepturilor sociale de către autoritățile publice.

Diminuarea calității vieții, concretizată în imposibilitatea menținerii unui nivel de trai decent, conform garanțiilor constituționale, și în restrângerea accesului la condiții normale de existență, cu impact direct asupra stării noastre fizice și mentale.

Afirmă că reclamanții sunt îndreptățiți la compensarea cheltuielilor de asistență juridică, întrucât a fost reprezentat de avocat licențiat, iar onorariul convenit în sumă de 3000 lei plus comision bancar de 49,59 lei, totalizând 3 049,59 lei, este justificat prin natura cauzei, volumul activității prestate și principiul rezonabilității.

În susținerea caracterului rezonabil al onorariului, se invocă Hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților nr. 19-02/27.05.2022, care stabilește un diapazon orientativ de tarife între 70 și 170 euro/oră, cu mențiunea ca avocații sunt liberi să-și stabilească onorariul în afara acestui interval, în funcție de complexitatea cauzei. Astfel, suma achitată este justificată și se încadrează în limitele unei prestații juridice proporționale cu natura litigiului.

În susținerea acțiunii reclamanții invocă prevederile art. 13, alin. (1), alin. (2) Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii; art. 11 alin. (1) lit. a), art 17, art 20, art 39, alin. (2), art 206, alin. 1, lit a), art 209, alin. (3), art 196-230 Codul administrativ; Hotărârea nr. 11 din 26 mai 2022, Hotărârea nr. 25 din 27 iulie 2017 (§ 74], Decizia nr. 140 din 26 octombrie 2023 (§ 28) Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova; art. 1 din Protocolul nr. 1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului Gaygusuz vs. Austria (1996) și Moskal vs Polonia (2009); art 19 alin. (1) și (3) Cod civil; art. 94, art. 90 și art. 96 alin. (1) și alin. (1/1) Codul de Procedură Civilă; art 4 alin. (4) Legea nr. 213/2023 privind taxele judiciare.

Solicită reclamanții:

-anularea actelor defavorabile, prin actul nr. 936/25 din 16.06.2025 emis de Casa Națională de Asigurării Sociale a Republicii Moldova și actul din 17.06.2025 nr. C- 1865/25 la nr. C-1865/25 din 02.06.2025 emis de Ministerul Muncii și Protecției Sociale;

-obligarea pârâților la compensarea cheltuielilor de judecată, a cheltuielilor aferente de asistență juridică în valoare de 3 049,59 lei;

-încasarea cu titlu de prejudiciu moral suma de 10 000 lei.

Poziția pârâtului Ministerul Muncii și Protecției Sociale

La 09 septembrie 2025, reprezentantul pârâtului Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ion Glavatchi a depus referință prin care solicită respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată (f.d.61-64).

Notează că reclamanții au statut de pensionar din 2014 și au dreptul la indexarea anuală a pensiei în baza art. 13 din Legea 156/1998 privind sistemul public de pensii, prin care se confirmă că pensiile se indexează anual la data de 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie rata inflației la sfârșitul anului precedent, exprimată prin creșterea preturilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceiași lună a anului premergător. Coeficientul se stabilește de către Guvern.

Potrivit informației oficială a Biroului Național de statistică, rata inflației din decembrie 2022 a constituit 30,24%.

În pofida ratei inflației existente, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea 357/2022, conform căreia, art.13 alin.(l) din care prin derogare de la art.13 din Legea 156/1998, coeficientul de indexare nu va depăși creșterea procentuală a veniturilor proprii ale BASS pentru anul 2022 față de 2021 și se va aplica doar acelei părți din pensie care nu depășește salariul

mediu lunar pe economie prognozat pentru 2023, condițiile de calculare și achitare a cuantumului de pensie. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern.

Astfel, Guvernul prin Hotărârea Guvernului nr. 148/2023, a stabilit coeficientul indexării în mărime de 15%, pentru toate pensiile și unele prestații sociale au fost indexate conform cadrului normativ aprobat. Costul indexării pensiilor și altor prestații sociale cu coeficientul de indexare de 15% constituie peste 3 miliarde lei pentru anul curent. Toate aceste acțiuni se încadrează în limita legii.

Actele respective au fost contestate la Curtea Constituțională privind controlul constituționalității lor.

Menționează că prin Decizia Curții Constituționale nr. 140 din 26.10.2023 asupra Sesizării nr.13a din 23 ianuarie 2023 privind controlul constituționalității art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022 și art. 13 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156/1998, cât și Sesizarea nr. 15a din 26 ianuarie 2023 privind controlul constituționalității art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357 2022, au fost declarate ca fiind inadmisibile.

În prezenta cauză, Curtea a notat că articolul 13 din Legea privind sistemul public de pensii prevede indexarea anuală a pensiilor la 1 aprilie, iar coeficientul de indexare constituie rata inflației la sfârșitul anului precedent, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului premergător. Prin urmare, Curtea notează că aceste prevederi care reglementează mecanismul de indexare a pensiei urmăresc să asigure majorarea valorii pensiei în funcție de dinamica prețurilor la produsele și serviciile de bază.

Curtea reiterează că indexarea pensiei îi oferă persoanei protecție față de riscul devalorizării în timp a banilor și față de fluctuațiile economice care ar putea să influențeze nivelul său de trai după pensionare. Prin urmare, indexarea pensiei în baza Legii privind sistemul public de pensii urmărește să modifice valoarea pensiei în funcție de realitățile economice (*a se vedea, mutatis mutandis. DCC nr. 147 din 15 noiembrie 2022, § 38*).

Mai mult, normele legale sus-menționate, nu suprimă și nu desființează dreptul la pensie, prin urmare, nu afectează drepturile și libertățile prevăzute de Constituție.

Potrivit art. 60 alin. (1) din Constituție, Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a statului, iar în conformitate cu prevederile art. 66 din Constituție, adoptarea legilor constituie prerogativa exclusivă a Parlamentului. Pentru organizarea executării legilor, potrivit dispozițiilor art. 102 din Constituție, Guvernul adoptă hotărâri.

Menționează că Guvernul a asigurat executarea actelor normative ale Parlamentului, adoptate în conformitate cu normele constituționale, fiind adoptată HG 148/2023.

Astfel, normele inserate în Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, nu intervin în domenii nereglementate de legi, acestea implementând expres dispozițiile cuprinse în Legea nr. 357/2022.

Remarcă faptul că la aprobarea normelor criticate din Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale, Guvernul exercitând atribuția de executare a legilor, nu a admis încălcarea ariei de competentă a autorității legislative și nu și-a depășit atribuțiile prevăzute de art. 102 alin.(2) din Constituție.

Derogările operate de la Legea nr. 156/1998 prin Legea nr. 357/2022 au fost necesare pentru a asigura coraportul echitabil între contribuțiile achitate și plățile promise sub forma de pensii, indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de

accidente nelegate de muncă, indemnizații de maternitate, indemnizații pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, persoanelor asigurate, etc.

Conform art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr.357/2022, prin derogare de la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăși creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 față de anul 2021 și se va aplica doar acelei părți din pensie care nu depășește salariul mediu lunar pe economic prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern.

Conform pct.6 din Regulamentului de organizare și funcționare a Ministerului Muncii și Protecției Sociale al RM, aprobat prim Hotărârea Guvernului nr. 149/21, funcțiile de bază ale Ministerului - sunt elaborarea documentelor de politici, proiectelor de acte normative în domeniile sale de activitate, inclusiv promovarea și monitorizarea realizării politicii statului în domeniul - protecției sociale, muncă si demografie.

La fel, misiunea Ministerului este de a analiza situația și problemele din domeniile de activitate gestionate, de a elabora politici publice eficiente în domeniile (inclusiv și în domeniul protecției sociale) prevăzute la punctul 6, de a monitoriza calitatea politicilor și actelor normative și de a propune intervenții justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de competență, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizat.

În realizarea cu succes a misiunei sale în domeniul protecției sociale, este nevoie ca fiecare persoană fizică/juridică să contribuie la fondul social de asigurări sociale.

Potrivit art.7 alin. (1) din Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999 (cu modificările ulterioare), privind sistemul public de asigurări sociale, plătitorii la bugetul asigurărilor sociale de stat, inclusive cei finanțați de la bugetul public national, sunt obligați să transfere, în mărimea cuvenită, în modul și termenele stabilite în anexa nr.3, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii la bugetul asigurărilor sociale de stat, aferente salariilor calculate și altor recompense.

Iar, Autoritatea centrală care realizează politicile sociale ale statului spre garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin administrarea sistemului public de asigurări sociale ect., este Casa Națională de Asigurări Sociale.

Conform Hotărârea Guvernului nr. 230/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, CNAS este autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, care asigură realizarea politicii statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate.CNAS are misiunea de a realiza politicile sociale ale statului orientate spre garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin administrarea sistemului public de asigurări sociale și gestionarea bugetului asigurărilor sociale de stat, evidența, plătitorilor și a contribuțiilor de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat, stabilirea și plata presetaților sociale beneficiarilor, etc.

Poziția pârâtei Casa Națională de Asigurări Sociale

La 15 septembrie 2025, reprezentantul pârâtului Casa Națională de Asigurări Sociale, Elena Țîbîrnă a depus referință prin care solicită respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată (f.d.68-76)

Notează că la 01.04.2023, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestaţiilor sociale, pensia reclamanților a fost indexată cu 15%.

Petiţia prin care reclamanţii expun situaţia de fapt a acestora, adresată Guvernului Republicii Moldova (totodată în copie Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale şi Casei Naţionale de Asigurări Sociale) şi înregistrată la Cancelaria de stat cu nr. 11744 din 10.04.2025,

în temeiul art. 74 din Codul administrativ, a fost remisă spre examinare, conform competenţelor funcţionale, Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale (MMPS) şi CNAS.

Prin scrisoarea nr. 646/25 din 06.05.2025, cu referire la cele invocate în cererea reclamanţilor înregistrată la data de 10.04.2025 cu nr. 613/25 şi inclusiv la cererea readresată spre examinare conform competenţei de către Cancelaria de Stat, înregistrată la data de 15.04.2025 cu nr. 646/25, CNAS, a comunicat reclamantei Chetrean Lina, beneficiară de pensie incompletă pentru limită de vârstă începând cu 11.05.2014, că deoarece, mărimea pensiei calculate a constituit (382,29), care era mai mică decât pensia minimă calculată proporţional stagiului de cotizare confirmat (655,99 lei), acesteia i s-a stabilit pensia în mărime de 655,99 lei lunar, iar ca urmare a indexărilor efectuate în anii 2015 - 2025 mărimea pensiei s-a majorat şi constituite de la 01.04.2025 – 2820,36 lei lunar, astfel că pensia de care beneficiază a fost calculată şi indexată în conformitate cu prevederile cadrului normativ.

Prin acelaşi răspuns, reclamantului Chetrean Tudor, beneficiar începînd cu 22.11.1995 de pensie de dizabilitate grad mediu (invaliditate gr. III) şi ulterior de la 01.08.2020 beneficiar de pensie de dizabilitate accentuată (invaliditate gr.II) calculată şi ulterior recalculată conform modificărilor operate în legislaţia de pensionare, luând în consideraţie stagiul de cotizare realizat până la 01.07.1994 de 20,1 ani, cuantumul căreia constituie după indexarea de la 01.04.2025 – 3259,58 lei lunar, CNAS a comunicat că pentru examinarea oportunităţii transferului de la pensia de dizabilitate la pensie pentru limită de vârstă, acesta urmează să se adreseze cu cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale de la locul de trai.

Ulterior la data de 02.06.25, a fost înregistrată cererea reclamanţilor cu nr. C-936/25, prin care au solicitat: 1. Efectuarea tuturor cercetărilor din oficiu în vederea efectuării controlului asupra legalităţii prevederilor art. 13 alin. (1) şi alin. (2) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii; 2. Recunoaşterea dreptului la indexarea pensiilor conform art. 13 alin. (1) şi alin. (2) din Legea nr. 156/1998, în privinţa reclamanţilor, începând cu data de 01.04.2023; 3. Reexaminarea posibilităţii recalculării şi efectuării plăţii pensiilor în conformitate cu prevederile legale, racordat la coeficientul de indexare 28,7%, începând cu 01.04.2023, pentru partea din pensie care nu depăşeşte salariul mediu prognozat pe economie; 4. Obligarea CNAS la acţiunea legală de realizare - efectuare a plăţilor restante expuse în cererea iniţială C-613/25 din 10.04.2025, redirecţionată către MMPS, nr. de intrare C-1439/25 din 10.04.2025 privind recalcularea pensiei începând cu data de 01.04.2023, în baza coeficientului de indexare de 28,7%; 5. Constatarea ilegalităţii actului administrativ nr. C-1480/25 din 13.05.2025, emis de către MMPS şi al actului administrativ nr. 646/25 din 06.05.2025 al CNAS la cererea reclamanţilor C-613/25 din 10.04.2025; 6. Dispunerea repunerii în termen a cererii.

Prin răspunsul nr. 936/25 din 16.06.2025, CNAS a comunicat reclamanţilor că temei de examinare a solicitărilor din cerere, nu există, întrucât cererea a fost depusă cu omiterea tuturor termenelor şi actele administrative individuale emise în privinţa indexării pensiilor reclamanţilor au obţinut puterea lucrului decis în conformitate cu art. 140 Cod administrativ, cu consecinţa faptului că acestea nu mai pot fi contestate nici pe cale prealabilă şi nici prin acţiune în instanţa de judecată competentă.

Conform dosarului de pensionare, dna Chetrean Lina, începând cu 11.05.2014 beneficiază de pensie incompletă pentru limită de vârstă.

Cuantumul pensiei a fost calculat pentru perioada realizată până la 01.01.1999 pe baza coeficientului individual al salariului – 1,44896 şi pentru perioada după 01.01.1999 determinat în mărime minimă, ca deţinător de teren agricol, luând în consideraţie stagiul total de cotizare de 27,7 ani şi a constituit 382,29 lei lunar.

Conform prevederilor art. 16 alin. (3) din Legea nr. 156/1998, în cazul în care pensia calculată în condiţiile unui stagiu de cotizare incomplet este sub nivelul pensiei minime, asiguratului i se acordă pensia calculată, care nu poate fi mai mică decât pensia minimă diminuată proporţional stagiului de cotizare realizat.

Deoarece, mărimea pensiei calculate a reclamantei Chetrean Lina a constituit (382,29), care era mai mică decât pensia minimă calculată proporțional stagiului de cotizare confirmat (655,99 lei), acesteia i s-a stabilit pensia în mărime de 655,99 lei lunar.

Ca urmare a indexărilor efectuate în anii 2015 - 2025 mărimea pensiei s-a majorat şi constituite de la 01.04.2025 – 2820,36 lei lunar.

Totodată, conform dosarului de pensionare al reclamantului Chetrean Tudor, începând cu 22.11.1995, acesta a beneficiat de pensie de dizabilitate grad mediu (invaliditate gr. III), ulterior de la 01.08.2020 beneficiază de pensie de dizabilitate accentuată (invaliditate gr.II) calculată şi ulterior recalculată conform modificărilor operate în legislaţia de pensionare, pe baza coeficientului individual al salariului – 1,49889 determinat pentru cele mai favorabile 60 luni (1981-1985) din ultimii 15 ani de muncă, luând în consideraţie stagiul de cotizare realizat până la 01.07.1994 de 20,1 ani, cuantumul căreia constituie după indexarea de la 01.04.2025 – 3259,58 lei lunar.

Conform art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr.357/2022, prin derogare de la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăşi creşterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 faţă de anul 2021 şi se va aplica doar acelei părţi din pensie care nu depăşeşte salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern.

În conformitate cu pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 cu privire la indexarea prestaţiilor sociale, având în vedere creşterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 faţă de anul 2021, coeficientul indexării de la 01.04.2023 constituie 15%.

Prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022, legislatorul a reglementat fără echivoc procedeul de indexare a prestațiilor sociale de stat pentru anul 2023, iar Guvernul a adoptat Hotărârea Guvernului nr. 148/2023 prin care a determinat coeficientului de indexare ca fiind de 15%, aceste acte normative urmează a fi aplicabile pentru fiecare subiect beneficiar de prestații sociale care cad sub incidența indexării. Temeiuri de derogare de la prevederile actelor normative citate, nefiind prevăzute.

Complementar, CNAS subliniază constatările relevante din Hotărârea Curţii Constituţionale nr.27 din 20.12.2011 privind controlul constituţionalităţii unor legi de modificare a condiţiilor de asigurare cu pensii şi alte plăţi sociale pentru unele categorii de salariaţi. Potrivit constatărilor, Curtea a reţinut „că un atribut al statului de drept constituie caracterul său social, cunoscut în doctrină sub denumirea de stat providenţial (Welfare State) art.1 din Constituţie, printre caracterele de bază ale statului Republica Moldova, nu consacră expres caracterul său social, însă el decurge din art.126, care stipulează bazele economiei: „Economia Republicii Moldova este economie de piaţă, de orientare socială.....".

Caracterul social al statului presupune instituirea unui sistem politic, care ar permite adoptarea unor măsuri adecvate pentru redistribuirea bunurilor conform principiilor echităţii sociale, astfel încât toţi membrii societăţii să posede un minim garantat de asigurare socială conform art.47 din Constituţie. În acest context Curtea reiterează concluzia expusă în Avizul nr.1 din 17.03.1997 asupra proiectului de lege privind modificarea unor articole din Constituţia RM

despre obligaţia constituţională a statului de a lua măsuri adecvate pentru asigurarea necesităţilor vitale ale cetăţenilor săi, inclusiv în situaţii excepţionale.

Curtea apreciază că volumul asistenţei sociale acordate de stat pentru satisfacerea nevoilor sociale ale persoanei, ce decurg din dreptul concret, este dependent atât de resursele economice şi financiare a statului, cât şi de contribuţiile persoanei la fondul de asigurări sociale. Or, este evidentă şi justificată diferenţa garanţiilor sociale ce există între statele cu diferite niveluri de dezvoltare economică. Cele enunţate, permit Curţii Constituţionale să constate că Legea Supremă nu garantează persoanelor un nivel concret de asigurare socială. Volumul de asigurare socială a persoanei peste minimul necesar, din care fac parte pensiile acordate în condiţii speciale, poate fi modificat cu titlu de excepţie în funcţie de mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat şi ale bugetului de stat.

Art. 47 al Constituţiei reglementează condiţiile generale ale traiului decent asigurate de stat, printre care serviciile sociale necesare, precum este pensia, inclusiv cea pentru limită de vârstă, care constituie obiectul sesizărilor examinate.

În acest sens, Curtea reţine că art. 47 al Constituţiei garantează un minim de asigurare socială acordat tuturor persoanelor, realizarea cărora permite menţinerea unui echilibru social între păturile sociale ale populaţiei. Avantajele sociale, acordate de stat unor categorii de persoane cu care statul are raporturi speciale de muncă, nu constituie obiectul normei în cauză, impunându-se mai mult în sfera obligaţiilor suplimentare asumate de stat.

Curtea reţine că statul dispune de o marjă largă de apreciere în domeniul drepturilor sociale, iar drepturile prevăzute de art. 47 din Constituţie nu garantează cuantumul exact al acestora, inclusiv al pensiei.”

Accentuează că prin Decizia Curții Constituționale nr. 140 din 26.10.2023, sesizarea nr. 13a din 23 ianuarie 2023 privind controlul constituționalității art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de sta pe anul 2023 nr. 357 din 22 decembrie 2022 și art.13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, cât și Sesizarea nr. 15a din 26 ianuarie 2023 privind controlul constituționalității articolului 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de sta pe anul 2023 nr. 357 din 22 decembrie 2022, au fost declarate ca fiind inadmisibile.

Consideră că urmează a se reținute constatările Curții Constituționale expuse în Decizia nr. 140 din 26.10.2023, la pct.27-36.

Notează că actele administrative contestate de către reclamant, reprezintă acte administrative individuale legale, iar temeiuri de anulare a acestora, nu sunt.

Iar, prin Decizia Curții Constituționale nr. 24 din 28.03.2024, Sesizarea nr.246g/2023 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 13 alin. (1) din Legea nr. 357 din 22 decembrie 2022 și a unor prevederi din articolul 6 din Hotărârea Guvernului nr. 148 din 22 martie 2023, a fost declarată ca fiind inadmisibilă. Curtea Constituțională a subliniat în decizia indicată: „31. Astfel, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție este una repetată și, de vreme ce nu au intervenit elemente noi care să provoace reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele menționate în DCC nr. 140 din 26 octombrie 2023 rămân valabile și în prezenta cauză.”.

Menționează că de la data de 01.04.2023, solicitanţii au cunoscut despre actele administrative individuale privind indexarea pensiilor acestora cu 15%, acceptând tacit suma pensiilor indexate, astfel încât termenul de 6 luni cât și termenul de un an de zile pentru repunerea în termenul de contestare a deciziilor CNAS privind indexarea pensiilor reclamanţilor, a expirat la data de 01.04.2024.

Având în vedere că cererea a fost depusă cu omiterea tuturor termenelor, fără să fi fost solicitată repunerea motivată în termenul de contestare a actelor administrative individuale privind indexarea pensiilor reclamanţilor cu 15%, adică până la data de 01.04.2024, în temeiul prevederilor art. 140 Cod administrativ, actele administrative individuale emise în privința reclamanţilor privind indexarea pensiilor la 01.04.2023, au obținut puterea lucrului decis și nu mai pot fi contestate nici pe cale prealabilă, nici prin acțiune în instanța de judecată competentă.

De asemenea prezintă relevanță faptul că, prin cererea de chemare în judecată, reclamanţii solicită anularea răspunsului CNAS nr. 936/25 din 16.06.2025 şi Răspunsului MMPS nr. C-1865/25 din 17.06.2025.

Astfel, potrivit art. 207 alin. (2), lit. f) Cod administrative, acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special cînd: f) nu sînt întrunite condiţiile prevăzute la art. 208.

Prevederile art. 208 alin. (1) Cod administrativ, stipulează că până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege'.

În cazul dezacordului cu decizia emisă de organul competent, solicitantul este în drept de a contesta decizia cu o cerere prealabilă în corespundere cu prevederile art. 162, 164 Cod administrativ.

Afirmă că reclamanţii nu au respectat obligaţia legală de a parcurge procedura prealabilă în privinţa răspunsului CNAS nr. 936/25 din 16.06.2025, nefiind contestat la CNAS în procedură prealabilă în conformitate cu condiţiile prevăzute de cadrul normativ.

Solicitările înaintate de către reclamanţi în cererea de chemare în judecată supusă examinării, nu au o justificare juridică şi un suport probatoriu pertinent, în vederea admiterii pretenţiilor invocate. În așa mod, actele administrative contestate de către reclamanţi, au caracter legal și temei de anulare a acestora, nu există, acțiunea reclamanţilor urmând a fi respinsă integral.

Obiecțiile reclamanților

La 10 noiembrie 2025, reclamanții Chetrean Lina și Chetrean Tudor au depus obiecțiile pe marginea referințelor prezentate de autoritățile publice pârâte. (f.d.96-98)

Poziția participanților la proces în cadrul ședinței

În ședință de judecată, reclamanții Chetrean Lina și Chetrean Tudor nu s-au prezentat, fiind citați legal.

În ședință de judecată, reprezentantul pârâților în ședință nu s-au prezentat, fiind înștiințați legal.

Aprecierea instanței de judecată

Studiind materialele dosarului, instanța de judecată reține următoarele.

Potrivit Deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 32/2014/15113 din 11 iunie 2014, Chetrean Lina este beneficiară de pensie pentru limită de vârstă incompletă începând cu data de 11.05.2014 (f.d.90, dosar administrativ).

Prin Decizia de indexarea a pensiei emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale nr. 2015/32/1/12965 din 12 septembrie 2025, pentru perioada 2015–2025, cuantumul pensiei reclamantei Chetrean Lina a fost majorat succesiv, iar începând cu 01.04.2025 acesta constituie 2820,36 lei lunar. (f.d.87)

Potrivit Deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.32/2020/32050 din 23 octombrie 2020, Chetrean Tudor beneficiază de pensie de dizabilitate accentuată (gradul II de invaliditate) din data de 01.08.2020 (f.d.79, dosar administrativ).

Conform certificatului nr. 2025/32/1052 din 24.04.2025 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale, în urma indexării aplicate de la 01.04.2025, cuantumul pensiei de dizabilitate de care beneficiază Chetrean Tudor constituie 3259,58 lei lunar (f.d.28).

La 10 aprilie 2025, reclamanții s-au adresat către Ministerul Muncii și Protecției Sociale și către Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere privind emiterea unei decizii prin care să fie recalculate și achitate pensiile, începând de la 01 aprilie 2023, în baza coeficientului real de indexare de 28,7% (f.d.1-6, dosar administrativ).

Prin răspunsul nr. 646 din 06 mai 2025, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins solicitările reclamanților, comunicându-le că reclamanta Chetrean Lina, beneficiară de pensie incompletă pentru limită de vârstă începând cu 11.05.2014, deoarece, mărimea pensiei calculate a constituit (382,29), care era mai mică decât pensia minimă calculată proporțional stagiului de cotizare confirmat (655,99 lei), acesteia i s-a stabilit pensia în mărime de 655,99 lei lunar, iar ca urmare a indexărilor efectuate în anii 2015 - 2025 mărimea pensiei s-a majorat şi constituite de la 01.04.2025 – 2820,36 lei lunar, astfel că pensia de care beneficiază a fost calculată şi indexată în conformitate cu prevederile cadrului normativ.

Prin acelaşi răspuns, reclamantului Chetrean Tudor, beneficiar începînd cu 22.11.1995 de pensie de dizabilitate grad mediu (invaliditate gr. III) şi ulterior de la 01.08.2020 beneficiar de pensie de dizabilitate accentuată (invaliditate gr.II) calculată şi ulterior recalculată conform modificărilor operate în legislaţia de pensionare, luând în consideraţie stagiul de cotizare realizat până la 01.07.1994 de 20,1 ani, cuantumul căreia constituie după indexarea de la 01.04.2025 – 3259,58 lei lunar, CNAS a comunicat că pentru examinarea oportunităţii transferului de la pensia de dizabilitate la pensie pentru limită de vârstă, acesta urmează să se adreseze cu cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale de la locul de trai (f.d.8, dosar administrativ).

Prin răspunsul nr. C-1480825 din 13 mai 2025, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a respins solicitările reclamanților, comunicându-le că pensiile acestora au fost indexate conform cadrului normativ în vigoare, astfel temei pentru recalcularea acestora cu alt procent de indexare nu este. (f.d.22, dosar administrativ)

La 02 iunie 2025, reclamanții s-au adresat cu cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale și către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin care au solicitat admiterea cererii înaintate și emiterea actului administrativ individual favorabil – deciziei prin care să-i fie calculată și achitată, cu începere de la 01 aprilie 2023, indexarea pensiei în cuantum de 28,7%. Suplimentar au solicitat anularea actelor administrative individuale defavorabile nr. C-1480/25 din 13.05.2025 emis de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și nr. 646/25 din 06.05.2025 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d.10-14, dosar administrativ)

Prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, nr. 936/25 din 16 iunie 2025, autoritatea a specificat că în conformitate cu prevederile art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr.357/2022, prin derogare de la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăși creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 față de anul 2021 şi se va aplica doar acelei părți din pensie care nu depășește salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare urmând să fie aprobată de Guvern.

Respectiv, prin Hotărârea Guvernului nr. 148/2023, Guvernul a stabilit coeficientul indexării de la 01.04.2023 în mărime de 15%. Astfel, pensia beneficiarilor de la 01.04.2023 a fost indexată cu 15% conform cadrului normativ.

Complementar, autoritatea a subliniat că potrivit art. 65 alin. (3) din Codul administrativ, după 6 luni de la expirarea termenului omis, repunerea în termen nu mai poate fi solicitată, iar acțiunea omisă nu mai poate fi recuperată, cu excepția cazului când acest lucru nu a fost posibil până la expirarea termenului de un an ca urmare a forței majore. La data de 01.04.2023, Chetrean Lina și Chetrean Tudor au cunoscut despre indexarea pensiei cu 15%, acceptând tacit suma pensiei indexate, astfel încât termenul de 6 luni cât și termenul de un an de zile pentru repunere în termenul de contestare a deciziilor CNAS a expirat la 01.04.2024.

Indică autoritatea că actele administrative în privința solicitanților nu mai pot fi contestate nici pe cale prealabilă, nici prin acțiune în instanța de judecată, din care considerente temei de examinare a solicitărilor din cererea prealabilă nu există. (f.d.22, dosar administrativ)

Prin Decizia Ministerului Muncii și Protecției Sociale, nr. C-1865/25 din 17 iunie 2025, autoritatea a specificat că prevederile art. 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr.357/2022, prin derogare de la art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii nu prejudiciază esența dreptului la pensie, ci stabilește doar o reducere rezonabilă a coeficientului de indexare pentru anul 2023, în contextul deficitului financiar înregistrat.

Subliniază autoritatea că Ministerul nu are competența de a stabili și de a acorda prestații sociale precum și nu reexaminează cuantumul acestora. (f.d. 39-41)

Nefiind de acord cu deciziile autorităților publice, la 10 iulie 2025, Chetrean Lina și Chetrean Tudor s-au adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune în contencios administrativ. (f.d.6-13)

Cu privire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ

Conform art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Instanța de judecată notează că obiectul acțiunii în contencios administrativ îl constituie acțiunea în contencios administrativ înaintată de Chetrean Lina și Chetrean Tudor către Casa Națională de Asigurări Sociale și Ministerului Muncii și Protecției Sociale cu privire la anularea actului (răspunsului) nr.936/25 din 16.06.2025 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale, anularea actului (răspunsului) nr.C-1865/25 din 17.06.2025 emis de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită în privința reclamanților decizii prin care să fie recalculate și achitate pensiile, începând de la 01 aprilie 2023, în baza coeficientului real de indexare de 28,7%.

Astfel, instanța de judecată reține că în temeiul art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În temeiul art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În temeiul art. 206 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

În temeiul art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sânt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. (2) Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17; f) nu sânt întrunite condițiile prevăzute la art. 208 CA – procedura prealabilă; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În temeiul art. 209 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

Astfel, analizând materialele cauzei prin coroborare cu materialele dosarului administrativ, având în vedere faptul că nu sunt temeiuri de a considera că acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 din Codul administrativ, fiind respectată procedura prealabilă de adresare în instanța de judecată, iar reclamanții pot revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Prin urmare, instanța de judecată ajunge la concluzia că acțiunea în contencios administrativ înaintată de Chetrean Tudor și Chetrean Lina întrunește condițiile pentru admisibilitate unei acțiuni în contenciosul administrativ și respectiv, este pasibilă de examinare în fond.

Cu privire la netemeinicia acțiunii în contenciosul administrativ

În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)-e).

Potrivit art. 47 din Constituția Republicii Moldova, (1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. (2) Cetăţenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor.

În temeiul art. 13 din Legea privind sistemul public de pensii, nr. 156-XIV din 14.10.1998, (1) Pensiile se indexează anual la 1 aprilie. (2) Coeficientul de indexare constituie rata inflaţiei la sfârşitul anului precedent, exprimată prin creşterea preţurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv faţă de aceeaşi lună a anului premergător. Coeficientul de indexare se stabileşte de către Guvern. (3) Suplimentul de solidaritate reprezintă o componentă a pensiei care nu se indexează. Cuantumul acestuia variază anual în funcţie de indexarea şi majorarea pensiei calculate şi de evoluţia pensiei minime.

Potrivit art.13 alin.(1) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, nr. 357 din 22.12.2022, prin derogare de la art.13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul indexării pensiilor din aprilie 2023, coeficientul de indexare nu va depăşi creşterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 faţă de anul 2021 şi se va aplica doar acelei părţi din pensie care nu depăşeşte salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023. Mărimea coeficientului de indexare va fi aprobată de Guvern.

Conform pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 148 din 22.03.2023 cu privire la indexarea prestaţiilor sociale, având în vedere creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 față de anul 2021, la 1 aprilie 2023 se indexează cu coeficientul indexării 15%: 1) toate pensiile stabilite/reexaminate în temeiul Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii; 2) pensiile pentru vechime în muncă stabilite în temeiul Legii nr.437/1990 cu privire la asigurarea cu pensii de stat în Republica Moldova şi al Hotărârii Guvernului nr.865/1992 cu privire la pensiile pentru vechime în muncă a cadrelor din domeniul învăţământului şi ocrotirii sănătăţii, care se achită din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat; 3) pensiile funcţionarilor publici stabilite în temeiul Legii serviciului public nr.443/1995; 4) pensiile colaboratorilor vamali stabilite în temeiul Legii serviciului în organele vamale nr.1150/2000; 5) plăţile periodice capitalizate stabilite în temeiul Legii nr.123/1998 cu privire la capitalizarea plăţilor periodice: a) plăţile lunare capitalizate beneficiarilor care, în urma unui accident de muncă, au suferit o traumă ori au contractat o boală profesională din vina

întreprinderii, fără succesiune de drept, lichidate ulterior; b) plăţile lunare capitalizate beneficiarilor care, în urma unui accident de muncă, au suferit o traumă ori au contractat o boală profesională din vina întreprinderii lichidate ulterior; 6) indemnizaţiile de dizabilitate stabilite în temeiul Legii asigurării pentru accidente de muncă şi boli profesionale nr.756/1999; 7) pensiile stabilite în temeiul Legii nr.909/1992 privind protecţia socială a cetăţenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl; 8) compensaţia bănească lunară în schimbul asigurării cu produse alimentare şi suplimente alimentare care contribuie la eliminarea din organism a radionuclizilor pentru persoanele participante la lichidarea consecinţelor catastrofei de la Cernobîl şi la experienţele nucleare, avariile cu radiaţie ionizantă şi a consecinţelor lor la obiectivele atomice civile sau militare, stabilită în temeiul Legii nr.909/1992 privind protecţia socială a cetăţenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl. De la 1 aprilie 2023, această compensaţie bănească se stabileşte în cuantum indexat; 9) pensiile stabilite în temeiul Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544/1993. De la 1 aprilie 2023, pensiile minime stabilite în temeiul legii nominalizate se determină în cuantum indexat; 10) indemnizaţiile urmaşilor personalului medical decedat ca urmare a desfăşurării activităţii medicale în lupta cu COVID-19 stabilite în temeiul Legii nr.127/2020; 11) pensiile stabilite în temeiul Legii nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului.

Suplimentar, instanța reține că în Hotărârea nr.27 din 20.12.2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, Curtea Constituțională a constatat că :

42. Curtea reţine că un atribut al statului de drept constituie caracterul său social, cunoscut în doctrină sub denumirea de stat providenţial (Welfare State). Art.1 din Constituţie, printre caracterele de bază ale statului Republica Moldova, nu consacră expres caracterul său social, însă el decurge din art.126, care stipulează bazele economiei: „Economia Republicii Moldova este economie de piaţă, de orientare socială [...]".

43. Caracterul social al statului presupune instituirea unui sistem politic, care ar permite adoptarea unor măsuri adecvate pentru redistribuirea bunurilor conform principiilor echităţii sociale, astfel încît toţi membrii societăţii să posede un minim garantat de asigurare socială conform art.47 din Constituţie. În acest context Curtea reiterează concluzia expusă în Avizul nr.1 din 17.03.1997 asupra proiectului de lege privind modificarea unor articole din Constituţia Republicii Moldova despre obligaţia constituţională a statului de a lua măsuri adecvate pentru asigurarea necesităţilor vitale ale cetăţenilor săi, inclusiv în situaţii excepţionale.

44. Curtea apreciază că volumul asistenţei sociale acordate de stat pentru satisfacerea nevoilor sociale ale persoanei, ce decurg din dreptul concret, este dependent atît de resursele economice şi financiare ale statului, cît şi de contribuţiile persoanei la fondul de asigurări sociale. Or, este evidentă şi justificată diferenţa garanţiilor sociale ce există între statele cu diferite niveluri de dezvoltare economică.

45. Concluziile enunţate permit Curţii Constituţionale să constate că Legea Supremă nu garantează persoanelor un nivel concret de asigurare socială. Volumul de asigurare socială a persoanei peste minimul necesar, din care fac parte pensiile acordate în condiţii speciale, poate fi modificat cu titlu de excepţie în funcţie de mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat şi ale bugetului de stat.

46. În acest sens, Curtea reiterează poziţia expusă în Hotărîrea nr. 9 din 3 martie 1997, conform căreia „statul, urmărind asigurarea unui nivel de trai decent pentru diferitele categorii

ale populaţiei, reiese din condiţiile economice existente şi stabileşte mecanisme, care să asigure măsuri de protecţie socială reală". O concluzie asemănătoare a enunţat Curtea Constituţională în Hotărîrea nr.10 din 2 iunie 2009: „acordarea acestora (a suplimentelor la pensie) a fost o opţiune a legiuitorului şi depinde de capacitatea financiară a statului".

50. În susţinerea constatărilor expuse în §§44-45 şi 48 ale prezentei hotărîri, Curtea citează prevederile art. 2 alin. 1 al Pactului internaţional cu privire la drepturile economice, sociale şi culturale, prin care Republica Moldova s-a angajat să acţioneze „atît prin propriul său efort, cît şi prin asistenţă şi cooperare internaţională, folosind la maximum resursele sale disponibile pentru ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute de Pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative". Curtea relevă că prevederea relatată obligă statul să depună toate eforturile pentru exercitarea drepturilor sociale garantate de Pact. Aceste eforturi, însă, urmează a fi raportate la posibilităţile economice şi financiare ale statului.

54. Art. 47 al Constituţiei reglementează condiţiile generale ale traiului decent asigurate de stat, printre care serviciile sociale necesare, precum este pensia, inclusiv cea pentru limită de vîrstă, care constituie obiectul sesizărilor examinate.

55. În acest sens, Curtea reţine că art. 47 al Constituţiei garantează un minim de asigurare socială acordat tuturor persoanelor, realizarea cărora permite menţinerea unui echilibru social între păturile sociale ale populaţiei. Avantajele sociale, acordate de stat unor categorii de persoane cu care statul are raporturi speciale de muncă, nu constituie obiectul normei în cauză, impunîndu-se mai mult în sfera obligaţiilor suplimentare asumate de stat.

56. Curtea reţine că statul dispune de o marjă largă de apreciere în domeniul drepturilor sociale, iar drepturile prevăzute de art. 47 din Constituţie nu garantează cuantumul exact al acestora, inclusiv al pensiei.

În același timp, în Decizia Curții Constituționale nr.140 din 26.10.2023 de inadmisibilitate a sesizărilor nr. 13a/2023 și 15a/2023 privind controlul constituționalității articolului 13 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357 din 22 decembrie 2022 și a articolului 13 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 (micșorarea cotei de indexare a pensiei), Curtea a reținut: [...]

"27. În prezenta cauză, Curtea notează că articolul 13 din Legea privind sistemul public de pensii prevede indexarea anuală a pensiilor la 1 aprilie, iar coeficientul de indexare constituie rata inflaţiei la sfârşitul anului precedent, exprimată prin creşterea preţurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv faţă de aceeaşi lună a anului premergător. Prin urmare, Curtea notează că aceste prevederi care reglementează mecanismul de indexare a pensiei urmăresc să asigure majorarea valorii pensiei în funcţie de dinamica preţurilor la produsele şi serviciile de bază.

28. Curtea reiterează că indexarea pensiei îi oferă persoanei protecţie faţă de riscul devalorizării în timp a banilor şi faţă de fluctuaţiile economice care ar putea să influenţeze nivelul său de trai după pensionare. Prin urmare, indexarea pensiei în baza Legii privind sistemul public de pensii urmăreşte să modifice valoarea pensiei în funcţie de realităţile economice (a se vedea, mutatis mutandis, DCC nr. 147 din 15 noiembrie 2022, § 38).

29. La 22 decembrie 2022, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, prin care a prevăzut o excepţie de la articolul 13 din Legea privind sistemul public de pensii referitor la indexarea pensiilor din aprilie 2023. Astfel, legislatorul a stabilit, cu titlu de excepţie, că coeficientul de indexare nu va depăşi creşterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 faţă

de anul 2021 şi se va aplica doar acelei părţi din pensie care nu depăşeşte salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023[1].

30. Potrivit dezbaterilor din Parlamentul Republicii Moldova care au avut loc pe marginea indexării pensiilor din aprilie 2023[2], precum și Avizului aprobat de Guvernul Republicii Moldova prin Hotărârea nr. 928 din 21 decembrie 2022[3], motivul indexării parțiale a pensiei din aprilie 2023 rezultă din sustenabilitatea precară a sistemului de pensii pe termen mediu, unde creșterea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat are loc cu ritmuri de două ori mai mari decât creșterea veniturilor proprii.

31. Curtea notează că Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova se bucură de o marjă discreționară cu privire la adoptarea unor decizii de natură politică și socială în domeniul protecției sociale. Așadar, datorită cunoașterii directe a societății și nevoilor acesteia, legislatorul și executivul sunt în principiu mai bine plasate decât Curtea Constituțională pentru a aprecia necesitatea adoptării unor astfel de măsuri tipice perioadelor de austeritate.

32. În acest sens, Curtea Europeană a subliniat că, având în vedere că factorii de decizie naționali ar trebui să beneficieze de o marjă largă de apreciere în chestiuni de politică socială și economică generală (inclusiv în domeniul pensiilor), interesele justiției sociale și bunăstării economice îi pot determina în mod legitim să ajusteze, să plafoneze sau chiar să reducă cuantumul pensiilor aflate în plată (Žegarac și alții v. Serbia, 17 ianuarie 2023, § 95).

33. În prezenta cauză, Curtea confirmă principiul Curții Europene potrivit căruia orice ingerință a unei autorități publice în folosirea nestingherită a bunurilor poate fi justificată numai dacă servește unui interes public (sau general) legitim. Dată fiind situația economică a Republicii Moldova, care a afectat inclusiv sistemul de pensii, precum și necesitatea imperioasă a statului de a limita cheltuielile bugetare, Curtea constată că ingerința adusă prin norma în discuție urmărește interesul public general de a menține sustenabilitatea financiară a sistemului de pensii din Republica Moldova.

34. În concluzie, Curtea subliniază că norma în discuție nu prejudiciază esența dreptului la pensie al titularului, ci stabilește doar o reducere rezonabilă a coeficientului de indexare pentru anul 2023, în contextul deficitului financiar înregistrat.

35. Cu privire la existenţa unei ingerinţe în articolul 47 din Constituţie, Curtea menționează că prevederile contestate nu privează beneficiarii de pensie, ci stabilesc o excepție cu privire la mărimea indexării acesteia pentru anul curent. Constituția nu impune indexarea pensiei într-un anumit cuantum. Aşadar, Curtea nu constată nicio ingerinţă în articolul 47 din Constituţie în prezenta cauză."

Instanța notează că, în esență, reclamanții critică legalitatea și oportunitatea soluției legislative adoptate pentru anul 2023, susținând că indexarea trebuia realizată potrivit ratei reale a inflației.

Totuși, controlul exercitat în prezenta cauză privește legalitatea activității administrative a pârâților, iar nu substituirea opțiunii legiuitorului sau a Guvernului în materie de politică socială și bugetară.

Atât Casa Națională de Asigurări Sociale, cât și Ministerul Muncii și Protecției Sociale au acționat în limitele competențelor stabilite de lege și au aplicat normele juridice în vigoare. Casa Națională de Asigurări Sociale are atribuții de stabilire, plată și recalculare a prestațiilor sociale potrivit cadrului normativ aplicabil, neputând deroga de la acesta, iar Ministerul Muncii și Protecției Sociale nu are competența de a recalcula individual cuantumul pensiilor.

În consecință, răspunsurile contestate nu relevă o aplicare greșită a normei legale, ci exprimă poziția autorităților conformă cadrului normativ obligatoriu.

Corespunzător, solicitarea privind obligarea pârâților la emiterea unor acte administrative favorabile de recalculare și achitare a pensiilor începând cu 01.04.2023 prin aplicarea coeficientului de 28,7%, instanța reține că o asemenea soluție ar contraveni direct art. 13 din Legea nr. 357/2022 și Hotărârii Guvernului nr. 148/2023, ambele aplicabile la data producerii efectelor juridice contestate.

Or, acțiunea în obligare este admisibilă doar în măsura în care reclamantul dovedește existența unui drept subiectiv la emiterea actului administrativ solicitat. În speță, un asemenea drept nu a fost dovedit, deoarece pentru anul 2023 reclamanții nu aveau un drept legal la indexarea pensiei cu 28,7%, ci doar la indexarea realizată în condițiile speciale prevăzute de legea anuală a bugetului asigurărilor sociale.

În acest context, cu privire la răspunsul nr.936/25 din 16.06.2025 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale și răspunsul nr.C-1865/25 din 17.06.2025 emis de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, instanța de judecată ajunge la concluzia că la examinarea cererilor înaintate, în cadrul procedurii administrative desfășurate, autoritățile pârâte au exercitat dreptul discreționar în modul prevăzut de Lege, au luat în considerare toate faptele relevante cu respectare limitelor legale ale dreptului discreționar și conform scopului stabilit prin lege.

Astfel, analizând argumentele expuse de reclamanți în acțiune, în coraport cu circumstanțele de fapt ale speței și cadrul legal aplicabil, instanța conchide că activitatea administrativă efectuată de autoritatea publică pârâtă este una legală și întemeiată, fiind efectuată în strictă conformitate cu prevederile legislației.

Instanța nu a constatat admiterea de încălcări la emiterea actelor administrative contestate și respingerea cererii privind emiterea actelor administrative individuale favorabile, legalitatea acestora nefiind pusă la îndoială de către instanța de judecată și nefiind combătută prin probe pertinente și concludente de către reclamanți.

În ceea ce privește capătul de cerere privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, instanța îl apreciază ca fiind neîntemeiat și pasibil de respingere, în calitate de pretenție accesorie, având în vedere că acesta este subsecvent constatării caracterului nelegal al actelor administrative contestate și admiterii pretențiilor principale.

Corespunzător, ținând cont de circumstanțele constatate și normele de drept reținute supra, instanța de judecată respinge ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Chetrean Tudor și Chetrean Lina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerul Muncii și Protecției Sociale privind anularea actului (răspunsului) nr.936/25 din 16.06.2025 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale, anularea actului (răspunsului) nr.C-1865/25 din 17.06.2025 emis de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și repararea prejudiciului moral.

În conformitate cu prevederile art.art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, art.art. 238-241 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată

h o t ă r ă ş t e :

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Chetrean Tudor și Chetrean Lina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerul Muncii și Protecției Sociale cu privire la anularea actului (răspunsului) nr.936/25 din 16.06.2025 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale, anularea actului (răspunsului) nr.C-1865/25 din 17.06.2025 emis de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și repararea prejudiciului moral.

Hotărârea este cu drept de atac în ordine de apel în Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Rîşcani).

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Lupașcu Natalia